

ΣΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΒΑΣΙΛΕΥΟΥΣΑΣ

Όταν άρχισα νά γράφω αυτές τις σκέψεις, έλεγα ότι θα έγραφα μιá έκθεση, όπως όταν είμασταν μαθητές στο σχολείο, όμως είναι δύσκολο μπρός στο μεγαλειό του Βυζαντίου, όπου τόσα έχουν γραφεί κατά καιρούς από τόσους ιστορικούς (μεγάλους και μικρούς) παραποιώντας την άλλες φορές όπως εκείνοι ήθελαν νά τήν παραποιήσουν, ιστορικώς και κατά τά συμφέροντά του κάθε ενός, νά γράψω έγώ ένα ιστορικό, σαν έκθεση ιδεών. Με έναυσμα τó τελευταίο βιβλίο τής συγγραφέως Καθηγήτριας, Πρυτάνεως τών Γαλλικών Πανεπιστημίων κα^ς Γλύκαντζη-Αρβελέρ «διά τó Βυζάντιο», τó πιό αντικειμενικό κατά τήν γνώμη μου βιβλίο, ó δρόμος με έφερε στην Κωνσταντινούπολη, τó πρωϊνό τής τελευταίας ήμέρας του Απριλίου, για πολλοστή φορά για ένα εύλαβικό προσκύνημα στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, τήν μεγάλη κοιτίδα του Έλληνισμού, που πολλούς αιώνες τώρα στέκει, σαν τις «Θερμοπύλες». Ταυτόχρονα νά περπατήσω και νά ζήσω με τή σκέψη μου, όλες τις μεγάλες στιγμές τών προγόνων μας, που πέρασαν τόσα και τόσα δεινά για νά βαστάξουν μέχρι σήμερα (λίγες ψυχές) τά ιδανικά του Γένους.

Όπως προείπα δέν θα άσχοληθώ καθόλου με τήν ιστορία, μιá και άλλοι προ έμου έχουν διαπραγματευθεί. Θα ακολουθήσω τά μικρά σοκάκια του Βυζαντίου που σέ φέρνουν στο Ναό τής του Θεού Σοφίας, τó Φανάρι, τά τείχη του Ιουστινιανού, τó ύδραγωγείο, τόν Ιππόδρομο, τó ΤΟΠ-ΚΑΠΗ, τó ΝΤΟΛΜΑ ΜΠΑΧΤΣΕ, τόν όμορφο Βόσπορο με τά καραβάκια του νά άρμενίζουν πέρα-δωθε, τήν πλατεία του ΤΑΞΙΜ με τήν μεγάλη ήμισέληνο στη μέση τής πλατείας (που νά βάλουμε έμεις τέτοια

μεγάλη Ἑλληνική σημαία στήν πλατεία Συντάγματος!!! Θὰ τὴν πετάξουν τὴν ἴδια στιγμή).

Ὁ ταξιτζῆς ποὺ χρησιμοποιοῦ ὅταν πηγαίνω στήν Πόλη μὲ σπαστὰ ἀγγλικά μοῦ ἔλεγε: «Κύριε Γιώργο, ἐμεῖς εἴμαστε φίλοι μὲ τοὺς Ἕλληνες. Τοὺς ἀγαπᾶμε. Οἱ πολιτικοὶ μᾶς βάζουν λόγια ἐναντίον ὁ ἓνας τοῦ ἄλλου. Ἐμεῖς σᾶς θέλουμε ὅπως καὶ ἐσεῖς μᾶς θέλετε.» Αὐτὰ τὰ λόγια κρύβουν μιὰ μεγάλη ἀλήθεια! Πάντα οἱ Ἕλληνες ἦσαν ἀγαπητοὶ στοὺς Τούρκους γιατί μαζί τους ἔφεραν τὸν πολιτισμὸ καὶ τὸν πλοῦτο.

Ἀνεβαίνοντας τὴν ἀγορὰ μὲ τὰ μυρωδάτα μπαχαρικά, περνᾶς τὴν παλαιὰ ἀγορὰ! Θέαμα μοναδικό! Τὰ μαγαζιά ὅλα τακτοποιημένα μὲ τάξη. Τὰ παλαιοπωλεῖά τους (γεμάτα ἀντίκες, παλαιὰ ἔπιπλα, παλαιές εἰκόνες ρώσικες ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ κατακλεμμένα ξωκλήσια τῆς Κύπρου καὶ πολλοὺς μικροὺς καὶ μεγάλους θησαυροὺς) μαγνητίζουν τὸ βλέμμα καὶ τὴν καρδιά σου. Τὰ βήματα σὲ φτάνουν στὸν Ναὸ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας. Ὁ μεγαλοπρεπὴς Ναὸς τοῦ Ἰουστινιανοῦ μὲ τὴν μοναδικὴ ἱστορικὴ του ἀξία μέσῳ τῆς UNESCO «ἐπιβιώνει» σήμερα ἀπὸ τὰ βέβηλα χέρια τῶν φανατικῶν Μουσουλμάνων, ποὺ τὸν κατέστρεψαν. Τὰ ψηφιδωτὰ τοῦ Ναοῦ, μοναδικὰ στὸ εἶδος τους, ἀπεκατεστάθησαν καὶ ὁ κόσμος πλέον ἄρχισε νὰ τὰ θαυμάζει καὶ πάλι, μετὰ ἀπὸ τόσα χρόνια ποὺ ἦταν κατεστραμμένα. Κατὰ τὰ λεγόμενα τῶν Τούρκων ἐπρόκειτο γιὰ ἓνα «Μουσεῖο Μουσουλμανικό». Εὐτυχῶς ποὺ ἡ Κωνσταντινούπολις φέτος εἶναι πολιτιστικὴ πρωτεύουσα (2010) καὶ χιλιάδες τὴν ἐπισκέπτονται καθημερινῶς.

Ποτὲ δὲν ἀναφέρουν τὴν λέξη ΒΥΖΑΝΤΙΟ ἢ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ. Τὴν τρέμουν. Οἱ Βυζαντινοὶ Αὐτοκράτορες εἶναι κάτι τὸ ἄγνωστο γι' αὐτούς. ΚΩΝ/ΝΟΣ ὁ Μέγας, ἡ Μητέρα τοῦ Ἁγία Ἑλένη μέχρι

τὸν τελευταῖο Βυζαντινὸ Αὐτοκράτορα Κων/νο τὸν Παλαιολόγο παρουσιάζονται ὡς οἱ «βίαιοι ἐχθροὶ τῶν ὀθωμανῶν». Μόνο τὸν ΜΟΧΑΜΕΤ, τοὺς πασάδες καὶ προπάντων τὸν θεὸ τους ΚΕΜΑΛ ΑΤΑΤΟΥΡΚ γνωρίζουν (χωρὶς νὰ λένε ὅτι γεννήθηκε στὴ Θεσσαλονίκη μας).

Μέσα στὴν Ἁγία Σοφιά σου ἔρχονται στὸ νοῦ οἱ μεγάλοι Αὐτοκράτορες, Πατριάρχες ποὺ ἐρχόντουσαν νὰ προσευχηθοῦν γιὰ τῆς «Πατρίδος τὴν ἐλευθερία» στὴν «ὑπέρμαχο Στρατηγό». Δὲν σου κάνει κέφι νὰ φύγεις ἀπὸ τὸν Ναό. Θέλεις νὰ μείνεις γιὰ ὧρες γιὰ νὰ καταλάβεις τὸ μεγαλεῖό του, νὰ γονατίσεις νὰ προσευχηθεῖς. Βγαίνοντας ἀπὸ τὴν Ἁγία Σοφιά, ἀκριβῶς ἀπέναντί της συναντᾶς τὸ Μπλὲ Τζαμί. Τεράστιος Μουσουλμανικὸς Ναός, ποὺ ὁ Ἀρχιετέκτονας του ἤθελε νὰ κάνει τὸ ἴδιο σὰν τὴν Ἁγία Σοφιά, ἀλλὰ δὲν τὸ κατόρθωσε. Ἐντυπωσιακὸς μὲν, ἀλλὰ καμμιά σχέση μὲ τὸν Χριστιανικό. Ὁ πιὸ μεγαλοπρεπὴς Ναός γιὰ τοὺς Τούρκους σ' ὅλη τὴν Τουρκία χτίστηκε κατ' ἐντολὴ τοῦ Σουλτάνου ΑΧΜΕΤ τοῦ Α'. Τὸ 1603 κατασκευάστηκε ἀπὸ τὸν ΜΕΧΜΕΤ ΑΓΑ τὸ 1617. Ἐδῶ βλέπεις τοὺς πιστοὺς Μουσουλμάνους νὰ πλένονται πρὶν μποῦν στὸν Ναό τους, νὰ βγάζουν τὰ παπούτσια τους καὶ νὰ προσεύχονται σιωπηλὰ στὸν Μωάμεθ πέντε φορές τὴν ἡμέρα ὅπου καὶ ἂν βρίσκονται. Πέφτουν στὰ γόνατα καὶ δοξάζουν τὸν Θεό τους γιὰ τὰ καλὰ ποὺ τοὺς πρόσφερε.

Φεύγοντας ἀπὸ τοὺς δύο Ναοὺς, ὁ δρόμος σὲ φέρνει στὸ ΤΟΠ-ΚΑΠΗ. Τὰ ἀνάκτορα μὲ τοὺς τεράστιους θησαυροὺς, τὶς πολύτιμες πέτρες καὶ τὰ διαμάντια, ποὺ δὲν ὑπάρχουν ἀλλοῦ στὸν κόσμον. Ἐκστασιάζεσαι ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς, τὴν ἀρχιτεκτονικὴ τῶν αἰθουσῶν καὶ δωματίων καὶ τῆς μοναδικῆς θέας στὸν Βόσπορο. Τὸ ἀνάκτορο αὐτὸ ὀρθώθηκε τὸ ἔτος 1278 ἀπὸ

τὸν Σουλτάνο Φετίχ. Πόσα καὶ πόσα δὲν βλέπεις γύρω σου. Τὶς τεράστιες βιομηχανίες καὶ τὴν ἀνάπτυξη, πὺν τόσο λείπει ἀπὸ τὴν χώρα μας. Τὴν πρωτομαγιά τὰ πάντα εἶναι κλειστά. Μιὰ λαοθάλασσα ἀπὸ ἐργάτες, ἀνθρώπους τοῦ μόχθου μαζεύονται ἤσυχα στὴν Πλατεία ΤΑΞΙΜ. Κάτι φωνάζουν. Δὲν ξέρω τί. Εἶναι κάπου 3.000.000 ἄνθρωποι πὺν διαδηλώνουν ἤσυχα. Αστυνομία παντοῦ. Τὰ μέτρα μεγάλα. Φασαρία καμμιά. Τὰ βήματά μου φτάνουν στὴν πόρτα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Στὴν κλειστὴ Πύλη ὅπου ἔπεσε ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε'. Εἶναι μιὰ ἡλιόλουστη ἡμέρα. Τὸ Πατριαρχεῖο μεταφέρθηκε στὸ Φανάρι ἐπὶ Πατριαρχίας Ματθαίου τοῦ Β' (1598-1602).

Παλαιὰ ὑπῆρχε ἕνας μικρὸς ναὸς, τιμῶμενος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, πὺν ἦταν κατὰ τὴν παράδοση τὸ καθολικὸ μικρῆς γυναικείας μονῆς. Ὁ Ναὸς ἀνοικοδομήθηκε τὸ 1614 ἀπὸ τὸν Πατριάρχη Τιμόθεο (1612-1620) ἐνῶ στὶς ἀρχές τοῦ 18^{ου} αἰῶνος καταστράφηκε ἀπὸ μεγάλη πυρκαγιά καὶ ἔγινε λαμπρότερος καὶ μεγαλύτερος ἀπὸ τὸν Πατριάρχη Ἰερεμία τὸν Γ' (1716-1726). Ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε' τὸ 1798 προέβη σὲ στερεωτικὲς ἐργασίες καὶ ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Στ' (1835-1840) ἀνοικοδόμησε τὴν στέγη (βλ. «Ὁ Πατριαρχικὸς Ναὸς τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας», Μ.Γ.ΒΑΡΒΟΥΝΗ).

Τὸ αὐστηρὸ Φαναριώτικο τυπικὸ σὲ κάνει νὰ αἰσθανθεῖς λίγο παράξενα ἀπὸ τὰ ἄτομα πὺν εἶναι μέσα, ἀλλὰ ἀμέσως αἰσθάνεσαι διαφορετικὰ, ὅταν νιώσεις τὴν μεγάλη, ζεστὴ ἀγκαλιὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κ.κ.Βαρθολομαίου. Τὸ γλυκὸ του χαμόγελο καὶ τὰ καλοκάγαθα λόγια του σὲ κάνουν νὰ ξεχάσεις τὸ αὐστηρὸ ὕφος τοῦ φαναριώτικου κλήρου. Τὰ λόγια του μετρημένα. Ρωτᾶ γιὰ τὴν Ἐνορία μας, βλέποντας τὰ

περιοδικὰ πού τοῦ πῆγα καί γιά τούς ἱερεῖς μας πού τοῦ ἔστειλαν τὸν σεβασμὸ των καὶ τὴν υἱικὴν ἀγάπην των. Τοῦ ἀναφέρω γιά τὴν ἱστορία τοῦ Ναοῦ, τούς ἀγιογράφους του καὶ μοῦ λέει ὅτι θὰ ἤθελε κάποτε νὰ ἔλθει νὰ τὸν δεῖ ἀπὸ κοντά! Στέλνει τὶς εὐλογίες του σὲ ὅλους τούς εὐσεβεῖς ἐνορίτες καὶ τὸ χαρμόσυνο «ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ».

Ὁ καταναυκτικὸς ἑσπερινὸς τῆς Κυριακῆς τῆς Σαμαρείτιδος μὲ τὰ καντήλια εἶναι κάτι τὸ ἐξαιρετό. Τὸ «Φῶς ἰλαρόν», ἡ φωνὴ τοῦ Πατριάρχου κάνουν τὶς σκέψεις μου νὰ τρέχουν στοὺς Βυζαντινοὺς Πατριάρχες πού ἔψελναν μὲ κατάνυξη. Μαζί μας εἶναι καὶ οἱ ὀφφικιάλιοι πού κάθε Κυριακὴ τῆς Σαμαρείτιδος ἔρχονται στὸ Πατριαρχεῖο νὰ πάρουν τὴν εὐλογία τοῦ Πατριάρχου. Θὰ γίνῃ ἡ λειτουργία καὶ κατόπιν ὅλοι θὰ φάνε μαζί μὲ τὸν Πατριάρχη στὴν Πατριαρχικὴ Τράπεζα.

Ὁ Πατριάρχης εἶναι συγκινημένος ὅταν βλέπει Ἕλληνες. Καὶ ἔρχονται πολλοὶ ἀπὸ ὅλη τὴν Ἑλλάδα, ἰδιαίτερα ἀπὸ τὴν Μακεδονία μας, κάθε Σαββατοκύριακο νὰ πάρουν τὴν εὐχή του. Καὶ τούς δέχεται ὅλους, τούς ἀγκαλιάζει, τούς δίδει τὸ ἀντίδωρο καὶ μιὰ εἰκόνα τῆς Παναγίας μας, γιά εὐλογία μὲ τὴν ὑπογραφή ΤΟΥ.

Μέσα στὸν Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου εὐρίσκονται τὰ λείψανα τῶν Μεγάλων Πατριαρχῶν, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, πού ἤρθαν ἀπὸ τὴν Ρώμη μετὰ ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνες τὸν Νοέμβριο τοῦ 2004 καὶ ἄλλων ἁγίων Πατριαρχῶν πού φυλάσσονται σὰν πολύτιμοι θησαυροί. Τὴν ἴδια μέρα ἐορτάζονται οἱ μνήμες ὅλων τῶν Πατριαρχῶν. Τὸ ἔργο πού προσέφερε ὁ Παναγιώτης Ἀγγελόπουλος, Μεγάλος Εὐεργέτης τοῦ Οἴκουμενικοῦ Θρόνου, δηλαδή ἡ ἐξ ὀλοκλήρου ἀνακαίνισις εἶναι

κάτι τὸ θαυμαστὸ καὶ συναρπαστικό. Ἄς εἶναι αἰωνία ἡ Μνήμη του.

Δίπλα στὸ Πατριαρχεῖο οἱ τάφοι τῶν Παλαιῶν Πατριαρχῶν, ἕνα Μουσεῖο Τέχνης, μέσα στὰ παλαιὰ κατεστραμμένα σπίτια τοῦ Φαναρίου. Λύπη σὲ πιάνει ὅταν βλέπεις μιὰ ἱστορία πυρπολυμένη, κατεστραμμένη. Ὅμως αἰσιοδοξεῖς ὅταν βλέπεις μιὰ χούφτα 1000 Ἑλλήνων ἀτόμων, ποὺ παραμένουν στὴν Πόλη νὰ παλεύουν μαζί μὲ τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη, τοὺς ἱερεῖς καὶ τὸν Πρόξενο τῆς Ἑλλάδος, νὰ κρατήσουν αὐτὰ ποὺ ἔχουν ἀπομείνει ἀπὸ τὴν καταστροφή.

Ὁ Ἅγιος Δημήτριος στὸ Ταξίμ, ἡ Παναγία τοῦ Πέραν ποὺ περιμένει καὶ πάλι ἡ Πόλη νὰ γίνει δική της καὶ οἱ ἄλλοι Ναοὶ ποὺ ἀρχίζουν νὰ ἀνακαινίζονται καὶ ὁ Ναὸς τῆς Ἁγίας Τριάδος εἶναι λίγα ἀπὸ ὅσα γίνονται αὐτὴ τὴ στιγμή.

Τὸ ἀνάκτορο τοῦ Ντολμὰ Μπαχτσὲ κτίστηκε τὸ 1855 γιὰ τὸν Σουλτάνο ΑΜΠΤΟΥΛ καὶ εἶναι φανταστικό. Εἶναι καλύτερο ἀπὸ τὶς Βερσαλίες τῶν Παρισίων. Ὁ Κεμάλ Ἀτατούρκ ἔμεινε καὶ πέθανε μέσα σ' αὐτό. Ἦταν ὁ τελευταῖος. Μετὰ ἔγινε μουσεῖο.

Εἶναι Δευτέρα 3 Μαΐου. Τὸ ἀεροπλάνο ἀπογειώνεται γρήγορα ἀπὸ τὸ ἀεροδρόμιο ΑΤΑΤΟΥΡΚ. Ἀφήνω τὴν Πόλη μὲ τὶς ὀμορφιές της καὶ τὶς γλυκὲς ἀναμνήσεις ὅσων πέρασα αὐτὲς τὶς τέσσερις ἡμέρες. Εὐχομαί καὶ παρακαλῶ τὸν Θεὸ κάποτε οἱ πολιτικοί μας νὰ βροῦν τὸν δρόμο τῆς συμφιλίωσης καὶ τῆς ἀμοιβαίας συμφωνίας γιὰ συνεργασία τῶν δύο λαῶν σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς. Εὐχομαί ἡ Χάλκη, «τὸ ὄνειρο τοῦ Βαρθολομαίου» νὰ ἀνοίξει καὶ πάλι καὶ νὰ δεῖ μέρες χαρᾶς καὶ προόδου γιὰ τὸ καλὸ τῆς Ἐκκλησίας μας. Νὰ βρεθεῖ καὶ πάλι ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἀγάπη στὴν Ἐκκλησία μας, ποὺ πολλὲς φορές ταράζουν τὶς σχέσεις

οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ προπάντων
νὰ μὴν ξεχνοῦμε ὅτι ἡ ἀγάπη τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι δεμένη
μεταξύ των καὶ οἱ εὐθύνες τοῦ ἑνός, τελειώνουν σὲς εὐθύνες ποὺ
ἀρχίζει ὁ ἄλλος. Αὐτὸ θέλει ὅλος ὁ ὀρθόδοξος πιστὸς λαὸς τοῦ
Θεοῦ!!

Γεώργιος Παπαχρήστου